

2/LeLv 48:n kone DB-13 kaartoi laskussa Luonetjärvelle 23.1.43 ja meni lumipenkaan nokilleen. Ohjaajana oli tällä matkalennolla kers Heikki Kontteli.

2/LeLv 48:n kone DB-19 Luonetjärvellä ennen vaurioitumistaan pakkolaskussa Onkamojärvelle 19.2.43, paluulennolla lumimyrskyssä Sekehen pommitukselta.

DB-20 valmistuneena peruskorjauksesta Tampereella. Väap Martti Perälä lensi koneen Luonetjärvelle 2/LeLv 48:lle 12.3.43.

ASEMASOTAA

Lentolaivue 48:n ryhmitys 1. tammikuuta 1943

– Komentaja	Ev.luutn Raoul Harju-Jeanty	Luonetjärvi	
– 1. lentue	Maj Aimo Pietarinen	Onttola	4 PE
– 2. lentue	Kapt Olavi Siirilä	Luonetjärvi	4 DB

Vuoden alusta 1. lentueen tehtäväksi määrättiin Maaselän kannaksen suunnan tiedustelu, valokuvaus ja lentojen yhteydessä häirintäpommitukset. 2. lentueen tehtäväksi tuli rykmentin määräämät pommitustehtävät Maaselän kannaksen suunnalla.

23. tammikuuta 1. lentue lähetti kaksi PE-konetta tiedustelulennolle Sorokan suuntaan, näistä toinen tuhoutui paluulennolla polttoaineen loppumisen aiheuttamassa pakkolaskussa.

Samana päivänä luutnantti Alpo Lehto vastaanotti 2. lentueen päällikön tehtävät ja kolme päivää myöhemmin 2. lentue siirtyi Joensuuun Onttolaan.

1/LeLv 48:n koneen PE-213 polttoaine loppui ja kone syöksyi metsään Tiiksjärven lähistöllä 25.1.43. Ohjaaja kapt Teuvo Tanskanen sai surmansa, mutta tähystäjä ja kk-ampuja selviytyivät loukkaantuneina. (Sota-arkisto)

1/LeLv 48:n lentäjiä aurinkoa ottamassa Onttolassa keväällä 1943. Vas. tähyistäjä vänr Heikki Passinen, ohjaaja väp Pentti Rekola, tähyistäjä luutn Heikki Nieminen, tähyistäjä luutn Aarne Koskinen, ampuja kers Raine Hynninen, ampuja ylik Erkki Laine ja ohjaaja väp Aimo Juhola.

10. helmikuuta 1. lentueen PE-kone katosi tiedustelulennolla Sorokan suuntaan. Myöhemmin selvisi, että sen ampuivat venäläishävittäjä.

Sekehen asetehaiden pommitusta oli säiden takia jouduttu lykkäämään useita kertoja, mutta nyt näytti siltä, että koko rykmentin hyökkäys voitiin toteuttaa. Se päätettiin tehdä 19. helmikuuta 1943 kello 17 aikaan neljän laivueen 18 koneella.

LeLv 42 ja 44 ehtivät startata, kun saatiin tietää, että sää kohteella heikkenee. LeLv 42 pommitti ensimmäisenä luutnantti Jorma Turpeisen neljällä Blenheimillä ja seuraavaksi hyökkäsi LeLv 44 luutnantti Tauno Iisalonen viidellä Blenheimillä. Kaikki koneet palasivat tukikohtiinsa.

LeLv 46:n ja 48:n lähtöä siirrettiin odoteltaessa sään paranevan. LeLv 48:n startasi kello 20.35 ja LeLv 46 kello 21.10. Sen jälkeen Muurmannin radalta Onttolaan palanneen PE-tiedustelukoneen ohjaaja ilmoitti, että lännestä lähestyy lumimyrskyrintama, mutta radioitse ei enää saatu yhteyttä Sekehen suuntaaville pommikoneille.

LeLv 48:n luutnantti Alpo Lehdon neljästä DB-koneesta kaksi pääsi yhdessä kohteelle, muut erikseen. Johtokoneen tähyistäjän luutnantti Heikki Niemisen suoritusilmoitus oli:

”Koneet ja miehistöt: DB-19 (luutn Lehto, luutn Nieminen ja kers Turkkila), DB-16 (vänr Vatanen, luutn Lotila ja alik Lundelin), DB-15 (kers Kontteli, vänr Veikkola ja alik Pesonen) ja DB-13 (ltm Rantala, vänr Viiriö ja alik Asikainen). Lähtö klo 20.35 ja pakkolasku klo 00.45. Tehtävä Sekehen sotilaallisten kohteiden (rikkihappo-, ase- ja masatehtaat sekä voimalaitos) pommitus. Suoritus: DB-19 ja 16 pommitti 1000 metristä klo 22.10, pommit 20 x 100 kg (8 kpl berkinä, ja 12 kpl 0,3 sek hidastuksella) ja 8 x 15 kg/palo. Osumia ei havaittu. DB-15 pommituksesta ei tietoa. DB-13 pudotti pommit paluulennolla.

Vihollisen ilmatorjunta: Kohteella kevyttä, keskivaskasta ja raskasta it-tulta. Raskasta lentokentän pohjoispuolelta ja kauppalan eteläpuolelta pistoraitteen varrelta. Keskivaskasta Laikonniemen sahan seuduilta sekä rautatiesillan varresta. Havaittu kaksi valonheitintä, toinen Laikonniemessä ja toinen kauppalan länsipuolella.

Sää: Kohteella pilvinen, pilven alaraja n. 1 000 m. Näkyvyys heikko. Reitin varrella lähestymislento Koitereelta Voijärvelle pilven yläpuolella, yläraja n. 2 300 m, ja Voijärveltä edelleen pilven alarajassa vaihdellen 400–1 000 m. Paluulento Kivilammelle asti pilven alapuolella, alaraja alussa n. 800 m, myöhemmin Kivilammelta alkaen sitä ei voitu määrittellä, koska oli sakea lumipyry. Tämän jälkeen nousu pilven päälle, jonka yläraja paikoitellen aina n. 6 500 m.

Pakkolaskupaikalla pilven yläraja n. 2 000 m ja alaraja n. 400 m. Neljän koneen muodostelma säilyi aina siihen asti, kunnes Voijärveltä uudelleen käännyttiin kohteelle päin. Tämän jälkeen DB-15 ei enää seurannut muodostelmaa. Pommituksen jälkeen toinen oikeanpuoleisista siipikoneista erosi muodostelmasta, mutta tämän koneen nähtiin kaartelevan myöhemmin Vonkajärven paikkeilla. Huolimatta johtokoneen ampumasta valomerkestä, kone jatkoi matkaa pohjoiseen päin. Kauimmin johtokonetta (DB-19) seurannut kone nähtiin viimeksi pilveen vedon jälkeen 4 000 m korkeudessa.”

Paluulennolla tuli vastaan sakea lumipyry ja kaikki koneet eksyivät. DB-15 murskautui Pielisen jäähän kolmen lentäjän saadessa surmansa. Muut vaurioituivat pakkolaskuissa, DB-19 Onkamojärvelle, DB-13 Pyhäjärvelle ja DB-16 Suomussalmelle. DB-13:n tähtystäjä vänrikki Olavi Viiriö kuvasi koneensa lennon näin:

”Reitti Joensuu–Koitereen pohjoispää, jonka jälkeen noin 10 min lennon jälkeen johtokone nousi pilven yläpuolelle korkeuteen 2 200 m. Tultuamme pilven yläpuolelta alas, havaitsin Jolmajärven takanamme. Korkeus oli tällöin 350 m. Seurasimme johtokonetta, joka lensi 58 asteen suunnassa Kiirajärven kautta. Tämän jälkeen johtokone kaarsi ympäri, ja tulimme takaisin Jolmajärven eteläpäähän, jossa kaarsimme takaisin kohteelle. Lennettyämme jonkin aikaa tätä suuntaa johtokonetta seuraten, jolloin näimme yksinäisen DN-koneen lentävän suuntaa 90 astetta, joutuimme pilveen, jossa kadotimme johtokoneen näkyvistä 800–900 metrissä. Tultuamme ulos pilvestä korkeuden ollessa noin 300 m, emme lähteneet matalassa säässä yksin seikkailemaan. Nyt olimme tulleet jokseenkin Sekehen luo, koska samassa saimme it-tulta etuoikealta (Patteri oli raskas). Kaarsimme kotia ja lensimme Jolmajärven–Voijärven–Koutajärven kautta. Päätimme tulla kotikentälle pommit päällä, koska mukana ollut pommilasti ei haittaa laskua kentälle. Suunta oli koko ajan 238 astetta ja korkeus 600–500 m.

Perttijärven kohdalla tuli vastaan sankka lumipyry. Koitereen kykenin paikantamaan.

2/LeLv 48:n kone DB-15 Ontolassa ennen tuhoutumistaan 19.2.43. Tähtystämön luukulla on vänr Matti Veikkola ja maassa vas. asemies alik Jorma Näkki, ohjaaja kers Heikki Kontteli ja DB-16:n ampuja alik Viljo Lundelin.

PLeLv 48:n Blenheimin tyypillinen pommikuorma oli 600 tai 650–660 kiloa. Pommikuuluun meni neljä 100 kilon (tummat) ja neljä 50 kilon pommia (vaaleat). Välisiiven kuuluihin mahtui neljä 12,5 kilon sirpalepommia tai 15 kilon palopommia.

19.6. LeR 4 starttasi juuri ennen puolta yötä 35 koneella Humaljoen lahdelle, jossa vihollisen maihinnousulaivasto lähestyi. PLeLv 48 osallistui hyökkäykseen kapteeni Katailan viidellä koneella (BL-201, 205, 187, 188 ja 189). Hämärässä osa ei löytänyt aluksia ja kahdeksan konetta pommitti varamaaleja rannikolla. Laivasaattueeseen tähdätyt pommit osuivat alusten keskelle ja muutamista laivoista lakkasi it-tuli pommituksen jälkeen. Muuten osumia ei voitu hämärässä havaita.

Valtavan ylivoiman edessä IV armeijakunta oli vetäytynyt Viipuria kohti ja itäisellä Kannaksella ollut III armeijakunta oli joutunut myös tilanteen takia aloittamaan vetäytymisen viivyttämällä. IV AK saapui Viipuri–Vuoksi-linjalle ja III AK asettui samanaikaisesti puolustukseen Vuoksi–Taipale-vesistölinjan taakse. Viipurinlahden länsirannalle vetäytyneet joukot yhdistettiin V armeijakunnaksi, joka pysäytti neuvostojoukkojen etenemisen siinä suunnassa.

Illalla 20. kesäkuuta venäläiset valtasivat Viipurin ja ryhmittivät joukkonsa uudelleen ja hyökkäyskärki suunnattiin Talin ja Ihantalan kapeikkomaastoon, mistä johti ainoa käyttökelpoinen panssariura luoteeseen. Täällä neuvostohyökkäys pysäytettiin lopullisesti.

LeR 4:n vaakapommittajat hyökkäsivät 20.6. iltayöstä 28 koneen voimin Huumolan kylässä olevia joukkoja ja panssareita vastaan. PLeLv 48 starttasi kapteeni Niilo Hakalan viidellä koneella (BL-201, 187, 188, 205 ja 189). Pommit osuivat maalialueelle, mutta pilvisyys esti tarkempien havaintojen teon.

21.6. Lentorykmentti 4:n toimintasuunnaksi määrättiin Viipurin–Talin alue. Tapiosta välittämättä rykmentti määrättiin hyökkäämään myös päivisin.

22.6. heti puolenyön jälkeen LeR 4:n 36 konetta suuntasivat Viipurin itäpuolelle pommittamaan Häyrin maastoon sijoitettuja tykistöpatteereita. PLeLv 46 ja sille alistettu BL-lentue hyökkäsivät ensin luutnantti Vohlosen kymmenellä koneella. PLeLv

Raskaiden tappioiden jälkeen PLeLv 46 sai 12.6.44 vahvistukseksi 1/PLeLv 48:n kapteeni Olavi Siirilän viisi Blenheimiä kymmeneksi päiväksi. Tässä BL-175 palaa pommituslennolta Viipurinlahden yllä 22.6.44. (SA-kuva)

1/PLeLv 48:n kone BL-174 on palannut Onttolaan 22.6.44 kello 19.40, alistuksen viimeisenä päivänä. Ohjaajana oli tällä lennolla vänr Kaarlo Murto. Lentueen tunnuksena oli valkoiset potkurin napojen kärjet. (SA-kuva)

3/PLeLv 48:n ohjaaja ylik Veikko Koskivirta oikealla lensi Onttolasta käsin 100. sotalentonsa 1.7.44 nimikollaan BL-189. Tässä sitä juhlistaa kk-ampuja korpr Erkki Lindqvist ja takana oleva BL-204, jonka potkuriin seppele on pistetty roikkumaan. Koskivirta teki BL-189:llä 25 sotalentoa.

44 oli seuraavana kapteeni Lehmuksen kahdeksalla Junkersilla. Niiden perään kapteeni Huhtala hyökkäsi PLeLv 42:n kolmellatoista Blenheimillä. Viimeisenä oli PLeLv 48 kapteeni Turpeisen viidellä koneella (BL-201, 188, 189, 205 ja 187), jotka pudottivat klo 01.16 2 500 metristä 20 x 100 kg, 20 x 50 kg ja 20 x 12,5 kg pommikuorman. Pommit osuivat maalialueen halki kulkevan tien oikealle puolelle, missä havaittiin suurehko räjähdys. MT-koneet suojasivat hyvin.

TALI JA IHANTALA

Illalla 22.6. LeR 4 hyökkäsi 27 koneella, vaakapommittajat rivistöjä vastaan Tali-Mannikkala-tiellä. PLeLv 48 pommitti luutnantti Töllikön viidellä koneella (BL-201, 187, 188, 189 ja 205). Pommitus tuli juuri sopivalla hetkellä aiheuttaen tuhoa ja sekasortoa hyökkäykseen ryhmittyneissä neuvostojoukoissa.

23.6. aamuyöllä venäläiset tekivät rannikkoprikaatin voimin maihinnousun suomalaisten selustaan Tuulosjoen suuhun ja suomalaiset joutuivat perääntymään ylivoimaisen vastuksen edessä.

LeR 4:n voimat riittivät Laatokan itärannalle aluksi vain yhteen hyökkäykseen. Maihinnousulaivastoa pommitettiin 17 koneella. Ensimmäisenä hyökkäsi PLeLv 48:n kapteeni Jaakko Rannan neljä Blenheimiä (BL-201, 187, 188 ja 185). Yksi alus syttyi tuleen ja toinen upposi. PLeLv 44 pommitti kapteeni Jouko Saarisen 11 Junkersilla ja lopuksi kapteeni Erkki Jaakkolan kaksi DN-konetta PLeLv 46:sta pommitti laivasto-osastoa. Kohteen yllä oli runsaasti venäläisten hävittäjiä. Osumia oli vaikea havaita pilviverhon vuoksi.

23.6. kapteeni Olavi Siirilä johti PLeLv 48:n yksitoista konetta ensitunteina hyök-
käykseen tykistöasemia vastaan Karhusuolla MT-koneiden suojauksessa. Ainakin yksi
patteri vaikenä. Suoritusilmoitus kertoi:

*”Koneet ja miehistöt: BL-171 (kapt Siirilä, luutn Veijola ja korpr Vainio), BL-172 (luutn
Eerikäinen, vänr Oravisto ja kers Turkkila), BL-173 (vänr Mellin, vänr Tiensuu ja alik
Laaksonen), BL-174 (ylik Pättiniemi, vänr Pulkkinen ja alik Nyberg), BL-175 (vänr
Murto, vänr Veromaa ja korpr Nynäs), BL-201 (kapt Ranta, luutn Tuulos ja luutn Hyt-
tinen), BL-205 (vänr Huhti, vänr Virtanen ja alik Hatakka), BL-187 (luutn Virtanen,
vänr Tiainen ja alik Hälvö), BL-188 (vänr Vatanen, vänr Volanen ja kers Hynninen),
BL-189 (vänr Laukkanen, luutn Mansikka ja ylik Laine) ja BL-185 (vänr Aapro, luutn
Salakari ja korpr Lindqvist). Lähtö klo 00.05 ja paluu 02.00. Tehtävä: Vihollisen tykis-
töasemien pommitus kuuden tien risteys Karhusuon tien itäpuolella. Varustus: 88 x 100
kg ja 44 x 12,5 kg, herkkinä.*

*Suoritus: Klo 01.01 pommitettu annettua maalialuetta korkeudesta 2300 m, osumat
maalialueella. Vihollisen ilmatorjunta: 20 mm it-tulta Tammissuolta, 40 mm it-tulta
kuuden tien risteyksestä noin 1,5 km koilliseen, raskasta it-tulta jostain Häyryn kartanon
seuduilta. Muuta it-tulta ei pystytty paikantamaan. Sää. Pilvisuus kohteella 6/10. Järvil-
lä pintasumua. Lentäminen ilman villapaitoja ohueen kesäpuseroon puettuna –10 asteen
pakkasessa vähemmän miellyttävää.”*

26.6. PLeLv 42 pommitti kapteeni Kankaan johtamilla 15 Blenheimillä ryhmi-
tyksiä Talin aseman luona, saaden osumat maalialueelle. Kapteeni Siirilän yksitoista
BL-konetta PLeLv 48:sta pommitti samaan aikaan Talin asemaa ja siltoja MT-konei-
den suojatessa. Johtokoneen tähtystäjä luutnantti Veikko Veijola täytti suoritusilmoi-
tuksen:

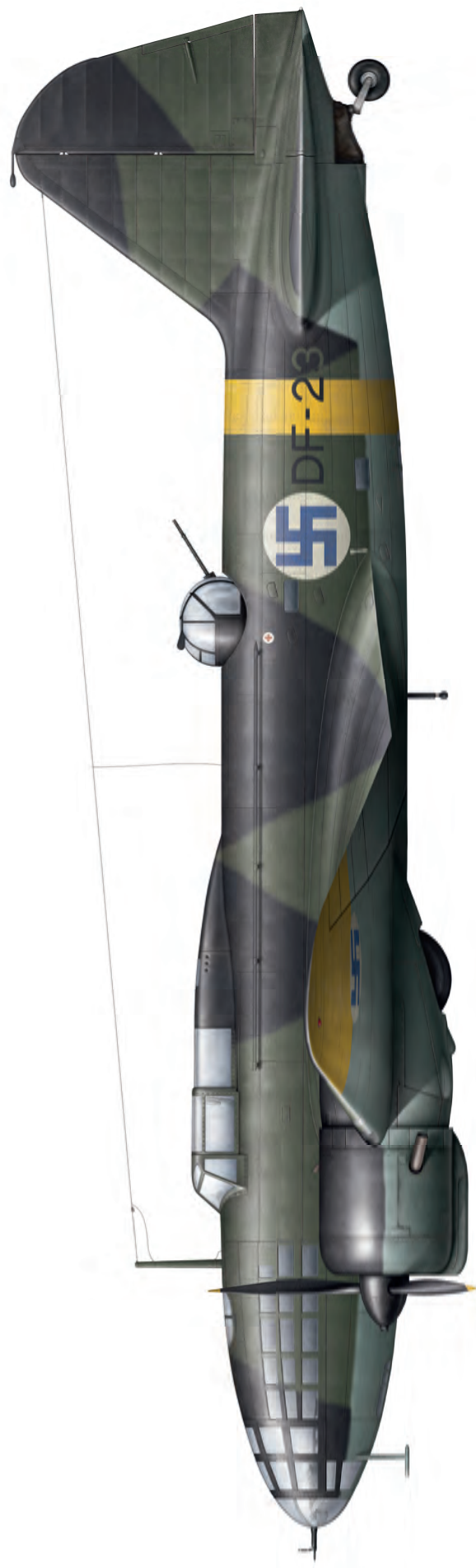
*”Koneet ja miehistöt: BL-171 (kapt Siirilä, luutn Veijola ja korpr Vainio), BL-172 (luutn
Eerikäinen, vänr Pulkkinen ja kers Turkkila), BL-173 (vänr Thule, vänr Tiensuu ja alik
Laaksonen), BL-174 (vänr Lähde, vänr Laakso ja alik Nyberg), BL-175 (vänr Mellin,
vänr Veromaa ja korpr Nynäs), BL-201 (kapt Hakala, vänr Pihkala, sot.virk Helander ja*

**PLeLv 48:n lentäjiä Onttolassa
kesällä 1944. Vas. ohjaaja vänr
Kaarlo Murto, tähtystäjä luutn
Veikko Veijola, tähtystäjä vänr
Harry Laakso, ohjaaja vänr Bernt
Thulé ja tähtystäjä vänr Reino
Pulkkinen.**

Bristol Blenheim IV, BL-129, kapteeni Esko Ahtiainen,
Erillisen Valokuvauslentueen päällikkö, Onttola, lokakuu 1942

Ilyushin DB-3F, DF-23, 2/Lentolaivue 48, Luonetjärvi, elokuu 1943.